

Naujienu Antroji Dalis

NR. 785

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXI METAI

ALFONSAS NAKAS

VI. Mingėla - dvigubas sukaktuvininkas

60 m. amžiaus ir 40 m. plunksnos darbų proga

Vladas Mingėla — Detroito žurnalistų šefas ir LZS c. v-bos vicepirmininkas. Vladas Mingėla — nuolat ir nuolat beveik visuose mūsų laikraščiuose. Vladas Mingėla, buvęs Fordo šveitsuotojas, ten aplaužytas šonais ir prieš porą metų išėjęs į ankstyvą pensiją, kasdieniniame (ir šventiniame) gyvenime visiškai neatrodo, jog būtų bent procentą sveikatos nustojęs. Jis judrus, kaip žirnis. Vidutinio ūgio, apvalinis, nors ir praplikęs ir pražilęs, bet tiesus, kaip degtukas, pilnas ugnies, energijos, planų. Kas gi jam duotų kapa metų?!

Liūdna vaikystė

O vis tik — taip. Šitas linksmos sielos vyras šiomis dienomis tikrai švenčia 60-ties metų amžiaus sukaktį. Anot jo paties, „juk tai visas gyvenimas! — ypač man, vaikui tėvų, anksti mirusių, nesulaukus nei penkių dešimčių“.

Vladas Mingėla gimė 1905 m. spalio 19 d. Snovske, Černigovo gubernijoje, Ukrainoje, kur jo tėvas dirbo geležinkeliuose. Jei ne didelių įvykių grandinė, kažin ar Vladas būtų išvis Lietuvą pasiekęs. Karas, griūvančios carų imperijos agonija, revoliucija. Pagaliau, vos 45-rių metų sulaukęs 1918 m. vasarą miršta tėvas, šeimos maitintojas. Žemaitis nuo Padubysio atgula amžinam poilsiui Snovsko katalikų kapuose. Irgi žemaitė — kuršėniškė Angelė Mingėlienė su keturiais vaikais tą pačią vasarą patraukia žemaitijos link, bet jos nepasiekusi apsigyvena Radviliškyje. Į mokslą palinkusį Vladą motina iš paskutiniųjų leidžia progimnazijon. Metai,

kiti, treči. Progimnazijos tuo tarpu Vladui nelemta baigti. Vos trijų klasių „inteligentas“, 16 m. „vyras“ išeina dirbti. Trys gimnazijos klasės šiais laikais ne daug jau bereikėtų, bet 1921 metais raštinių dar nebuvo daug. Pirmoji tarnyba — raštininko vieta Radviliškio taikos teisme. Paskui Vladas dirba keliose vietose Geležinkelių v-bos Miškų eksploatacijoje: Kuršėnuose, Pakruojuje, Kazlų Rūdoje, Lyduvėnuose, Libiškyje. Vietoj nerūpestingai žaidus, mokišius ir svajojus, žaliajam jaunuoliui, kartu su vyresniu broliu, reikėjo rūpintis šeimos maitinimu.

Karti prancūziška duona

Geležinkeliuose darbams sumazėjus, Vladas buvo atleistas. Grįžta į Radviliškį, kad galėtų laikytis arti motinos ir abiejų mažamečių sesučių, nes vyresnysis brolis jau tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Vėl gauna raštininko darbą, šį kartą miesto valdyboje. Bet neilgam. Išrinkta pati didžiausia nelaimė: 1924 m. pavasarį, 47-rių metų tesulaukusi, miršta motina. Abi seselės patenka į giminių globą. Raštininkas raštininkauti nebepatinka ir tikslo nebemato. Dabar nerami dvasia jį gena į pasaulį. Bet kur, kad tik toliau nuo Radviliškio, nuo tragedijos vietos. Avantiūrai proga greitai susirado: tą pačią 1924 m. liepos mėnesį Vladas važiuoja į Prancūziją geležies rūdos kasti. Jūromis, laivu „California“, iš Klaipėdos į La Havre.

Romantikos buvo nemaža, kol plaukta vandenimis, kol matyta dideli laivai ir dideli miestai. Bet kai atsидuria kasyklų (Nukelta į 3 psl.)

V. KAPSUKO SUKAKČIŲ PROGA

Rašo Dr. P. GRIGAITIS

(Tęsinys)

Jokubaičio ir Staniškio įklampinimas

Dr. K. Grinius savo atsiminimuose giria, kaip gerą lietuvių, graikų, lotynų ir lietuvių kalbų mokytoją Vincą Staniškį. Jisai buvęs tikras lietuvis patriotas ir finansiškai remdavęs laikraštį „Varpą“ lietuvių spaudos draudimo laikais. Bet tas mokytojas pakliuvęs į bėdą.

Dr. Grinius rašo:

„Staniškis paskiau 'įkliuvo'. Kažkoks Seinų klierikėlis (bene Milukas Antanas ar Jakubaitis) laiške gimnazijos draugui patarė kažin kurio lietuvišku klausimu kreiptis į Staniškį. Laiškas buvo gimnazijos direktoriaus perskaitytas ir Staniškis, kelias dešimtis metų be pertraukos išbuvęs Marijampolės gimnazijoje, buvo perkeltas į Lomžą, kur jisai mirė, sulaukęs 80 su viršum metų“. („Atsiminimai ir Mintys“, 196 psl.).

Čia sumaišyti vardai ir faktai.

Tas „Seinų klierikėlis“ buvo Vincas Mickevičius. Jokubaitis buvo aštuntos klasės gimnazistas, kuriam Mickevičius rašė laišką.

Anksčiau minėjome, kaip reagentas Giedraitis („Giedroič“) dėl to laiško išvarė Mickevičių iš Seinų seminarijos. Bet nukentėjo ir kiti du asmenys, į kuriuos Mickevičius kreipėsi, nors juodu neturėjo jokių santykių su laiško autorium.

Mokytojas Staniškis buvo iškeltas į Lomžą, grynai lenkišką miestą, toli nuo Lietuvos ir lietuvių. O gimnazistas Jokubaitis buvo nubaustas dvejuke už elgimąsi („za pavenienje“). Dėl šito žemo pažymio jisai negalėjo gauti brandos paliudymo ir turėjo sėdėti aštuntoje klasėje dar vienus metus, nežinint to, kad už visus dalykus turėjo penketukes ir galėjo baigti gimnaziją aukso medaliu.

Tai buvo ne paskutinis panašus Mickevičiaus (Kapsuko) nepasigalvojimo ir kitų žmonių reikalų nepaisymo pavyzdys. Vėliau jisai buvo pastatęs į pavojų Dr. K. Grinių ir padarė nemažai žalos buv. savo draugams. Apie tai bus toliau.

Netekęs vilties įstoti į Mintaujos gimnaziją arba išlaikyti egzaminus iš viso 8 klasių gimnazijos kurso, Vincas Mickevičius kurį laiką (kaip rašo Dr. K. Grinius), dirbo Prūsijoje „Varpo“ ir „Ūkininko“ redakcijoje, buvo Dr. J. Bagdanavičiaus-Bagdono pagalbininkas. Paskui jisai sumanė tęsti mokslą Berne universitete, Šveicarijoje.

Deja, su keturių gimnazijos klasių paliudymu jisai negalėjo būti priimtas į universitetą. Jisai turėjo pirma išlaikyti papildomus kvotimus iš visos eilės dalykų, kad gautų tikro studento pripažinimą. Bet jam buvo leista lankyti universiteto pamokas, kaip „laisvam klausytojui“, užsimokėjus tam tikrą mokesť.

Pamokos jam patiko; todėl jisai ir mane ragino važiuoti mokytis į Šveicariją. Bet Mickevičius čia susidūrė su tuo pačiu sunkumu, kaip ir Mintaujoje: reikėjo išmokti tam tikrus pagrindinius dalykus, dėstomus aukštesniose gimnazijos klasėse. Tam jisai neturėjo pakankamai kantrybės ar gabumo. Išbuvęs metus su viršum laiko (atėmus vasaros atostogas) Berne, jisai atsižadėjo minties tęsti mokslą universitete. Aukščiau 4 klasių jisai taip ir nepakilo. Tad ar ne juokinga, kad jo vardas tapo pavadintas Lietuvos universitetas?!

Teko su Mickevičium-Kapsuku susitikti 1904 m. lietuvių gegužinėje grafo Vladimiro Zubovo (didelio idealisto ir lietuvių draugo) ūkyje, vadinamam Gubernija, netoli Šiaulių.

Neseniai pirm to buvo gražinta lietuviams teisė spausdinti knygas ir laikraščius lotyniško alfabeto raidėmis, o ne rusiška „graždanka“.

Konfidencialiame lietuvių inteligentų pasikalbėjime Kapsukas ėmė smarkiai pulti lietuvius liberalus, atseit, daugiausia „Varpo“ šalininkus, sakydamas, kad jie dabar virsį Rusijos despotizmo pataikūnais, „caro batlaižiais“. Jisai aštriai susikirto su Jonu Vileišiu (vėliau buvusiu „Vilniaus Žinių“ redaktorium).

Kapsukas pasidarė „revolucionierius“, pabuvęs kurį laiką užsieniuose. Bet jau tada pasireiškė ypatingas jo palinkimas atakuoti ne tiek caro valdžią bei jos tarnus, kiek carizmo priešus, kurie, jo nuomone, nesą pakankamai karingi. Šis Mickevičiaus-Kapsuko palinkimas suartino jį su rusišku bolševizmu.

Jisai ėmė leisti skiriamą besimokančiam lietuvių jaunimui laikraštėlį „Drauga“ ir orientuoti jaunuolius, stengdamasis atitraukti juos nuo Lietuvos socialdemokratų.

Bet, tur būt, svarbiausias jo darbas 1905 m. buvo užsieniuose spausdinamos literatūros gabėnimas į Lietuvą. Buvo, sakyčiau, „revoliucinis knygnešys“.

Literatūra sviesto bačkoje

Savo atsiminimuose Dr. K. Grinius pasakoja:

„Rašydamas apie Kapsuką, atsiminiau, kaip jisai kartą

vos neikišo manęs į žandarų nagus. 1905 m. vakare buvo kairiųjų susirinkimas Puskelnų kaimo Jurgio Brazio seklyčioj. Rasikas, Bielinis kalbėjo apie sukilimą prieš caro valdžią...". (Atsiminimai ir Mintys, 244 psl.).

Toliau:

"Taip beposėdžiaujant (susirinkusių buvo daugiausia jaunimo, ūkininkaičių, kokios 40 žmonių), ateina su botagu rankoje, apsnigta mano žmona, rogutėmis iš Marijampolės atvažiavusi (6—7 kilometrų į šiaurę nuo Marijampolės), ir kviečia mane tuojau važiuoti namo, nes atlėkęs nuo šeštųjų (apie 30 kilom.) pasiuntinys pranešė, kad toj geležinkelio stoty policija sulaikiusi visą dėžę draudžiamųjų lietuviškų spaudinių, kurių siuntėjas, kaip ant dėžės užrašyta, yra daktaras K. Grinius, iš Tauragės. Parvažiavę namo, tuojau padarėme patys nuodugnią kratą, apsisvalėme nuo rastų likučių ir laukiame 'svečių'. Pasiteisinimas mano tik vienas ir visai teisingas — nieko nežinau, kas mano vardą taip pikta panaudojo. Bielinis tuojau spėjo, kad tai Kapsuko darbas. Už kelių dienų atvyko ir Kapsukas; prisipažino, jog jis tą dėžę į Rygą buvo siuntęs, o mano vardą panaudojęs, gerai žinodamas, kad tokio asmens policija Tauragėj neras ir viskas pasibaigs, nes tikro siuntėjo Kapsuko taip pat nesuras. Na, dėl to įvykio mes neturėjome jokio nesmagumo, tur būt, policija, Dr. K. Griniaus Tauragėje neradusi, nurimo". (Ten pat, 245 psl.).

Dr. Griniaus atsiminimas apie tą įvykį ne visai tikslus.

Jisai turėjo labai didelį nesmagumą su žandais. Daktaro žmona Joana Griniuvienė sakė man, kad jos vyrui grėsė rimtas pavojus būti suareštuotam ir ištremtam metams ar daugiau laiko į kurią nors šiaurės Rusijos guberniją. Ji turėjo važinėti, kalbėti su aukštais valdžios ir policijos ponais; turėjo kai ką ir "patepti", kad byla būtų numarinta. Joana Griniuvienė mokėjo prieiti, kur reikia.

Netikėtina yra ir tai, kad "už kelių dienų atvyko ir Kapsukas" ir "prisipažino". Bent keliems mėnesiams jau praėjus po to incidento, daktaro žmona dar vis negalėjo Kapsukui atleisti to neapgalvoto ir beveik provokatoriško jo veiksmo.

Savo piktumą ji išreiškė labai aštrioje formoje rašančiam šiuos žodžius.

P. Grigaitis, pastatęs komedią "Amerika Partyje" (1905 m. pavasarį), Marijampolėje, pasi-liko gyventi Dr. K. Griniaus namuose (mažam kambarėlyje, "salkoje", antrame triobos aukste, su atskiru įėjimu iš gatvės).

Griniuvienė pastebėjo, kad pas mane atėjo Kapsukas. Ji pasišaukė mane ir rūsčiu balsu tarė: "Grigaiti! Kas per svečias pas Tave lankosi? Ar tai nebus

Vincas Mickevičius — tas gyvate, kuris įklampino žandarams mano vyrą? Jei Tu tokius svečius priiminėsi, tai prašysiu atleisti mano namus!".

Niekad anksčiau ji nebuvo su manim taip šiurkščiai kalbėjusi. Ji paaiškino, kodėl ji pyksta ant Mickevičiaus. Jisai, esą, sumanė pasiūsti geležinkeliu Lietuvos gilumon pakus literatūros, kontrabandininkų atgabentos iš Prūsų. Sudėjęs tą literatūrą į statinę, jisai apklojo ją storu popieriu, ant popierio uždėjo porą colių sviesto ir atsuntė tą statinę į šeštųjų stotį, arti Prūsų sienos. Kaip багаžo siuntėją, Mickevičius užrašė ant statinės Dr. K. Griniaus pavardę. Nors ant statinės buvo pažymėtas, kaip siuntėjas, "Dr. K. Grinius iš Tauragės", tuo tarpu kai Dr. Grinius gyveno Marijampolėje, bet visoje Suvalkijoje buvo tik vienas gydytojas K. Grinius pavarde ir jisai buvo žinomas policijai savo opozicine veikla prieš caro valdžią. Todėl buvo aišku, kad žandarai prisikabins dėl to "statinės sviesto" siuntinio prie Marijampolės gydytojo.

Susidarė labai nemaloni padėtis man. Pasakiau Griniuvienei, kad nebuvau nieko apie tai girdėjęs anksčiau. Bet kaip aš dabar galiu varyti iš savo kambario svečią, su kuriuo esu draugavęs nuo gimnazijos laikų? Prašiau daktaro žmoną, kad ji leistų man pasikalbėti su Mickevičium, pirma negu nutarsiu, kas daryti. Noriu išgirsti ir antrą pusę ("Audeatur et altera pars").

Kapsuko pasiteisinimas

Pasikviečiau Kapsuką eiti už miesto, kad niekas mūsų pasikalbėjimo negirdėtų.

Praėjus mum tolokai pašėpu, pasakiau Mickevičiui, kad d-rė Griniuvienė labai pyksta ant jo dėl jos vyro įklampinimo, ir paklausiau jį, ar iš tiesų jisai taip padarė, kaip Griniuvienė man pasakojo.

Jo atsakymas mane nustebino.

— Kas gi čia blogo? — atkirtė Mickevičius. — Grinius nenukentėjo, turėjo tik šiek tiek nesmagumo su žandais. Tai ko jie čia dabar skundžiasi? Kovo- jant su caro valdžia, kai kurie žmonės atsiduria katorgoje (sunkiųjų darbų kalėjime), kiti pražudo ir gyvastį.

Toliau, įsisiūbavęs, Mickevičius ėmė rėžti pamokslą apie "oportunistus" ir "tikrus kovotojus revoliucionierius". Kazys Grinius seniau buvęs idėjos žmogus, bet dabar idėją užmiršęs: "Nusipirko namus, pasiėmė pa- čią ir peri vaikus..." O jisai, Mickevičius, dirbęs su pasišven- timu: "Neišsimiegu, nepavalgau, gabendamas uždraustą li- teratūrą, ir visuomet rizikuoju pakliūti į žandarų nagus... Ir šiandien atėjau pas Tave, nemiegojęs visą naktį, pailsęs ir nenusišpaukęs. Jeigu bijai Griniuvienės piktumo, tai aš pas Tave į kambarį neisiu; susirasiu vietą užkasti ir susipakuoti li- teratūrą kitur"...

Į Kapsuko pamokslą atsakiau, kad aš su jo argumentais nesu-

tinku. Lietuviams reikia ir profesionalių, ne vien tik pogrindyje veikiančių revoliucionierių. Be to, laikau nedoru dalyku kovoje su caro valdžia vartoti priemonės, pavojingas arba kenksmingas kitiems padoriems žmo- nėms.

Sugrįžova į mano kambarį, kur Mickevičius buvo palikęs porą pundų literatūros. Nuėjau žemyn pasakyti Griniuvienei, kaip Mickevičius aiškino man tą nevykusį savo planą neva svie- sto statinėje siūsti uždraustus raštus. Pridūriau, kad man at- rodė, jog Kapsukas, pagaliau, susiprato pasielgęs negerai ir pavedė man, jei matysiu, kad reikia, — ją atsiprašyti. Pridūriau, kad, jeigu ji vistiek nori, kad jisai toliau pas mane nesilankytų, tai ji taip ir painfor- muosiu.

Griniuvienė atsileido. Pastebėjo, kad ši kartą tegul jisai mano kambaryje pasilsis ir apsi- prausia.

Nuėjau nupirkti jam lagami- ną literatūrai susidėti (kurią ji- sai atsinešė tikruose krepšiuose ant nugaros ir ant krūtinės). Nupirkau gabalą dešros ("čai- naja kolbasa"), baltos duonos ir sviesto jam pavalgyti.

Vos sugrįžau su tais pirkiniais į kambarį, išgirdau Griniuvienės balsą, šaukiantį ateiti žemyn. Nulipau laiptais žemyn, o dak- taro žmona jau laiko garuojan- čios sriubos lėkštę ir liepia nešti "savo svečiui". "Kas čia per valgis dešra pietums?" Liepė ateiti dar kartą žemyn, paimti jam duonos ir virtos ar keptos mėšos.

Ji sakė, kvieštų Mickevičių prie stalo valgomam kambaryje, bet greit pareisias nuo ligo- nių daktaras — ir jisai gali įsi- žeišti, kad Mickevičius, jo neat- siprašęs, tapo priimtas, kaip svečias.

Daktaro žmona ir jisai pats, laikui bėgant, užmiršo Kapsuko padarytą jiems "kiaulystę".

Savo laiku artistės Betty Grable pa- veiksiai buvo labai populiarūs Ameri- kos jaunu vyrų tarpe, bet tuo pačiu metu ji buvo skaitoma pavyzdinga moterimi. Dvidešimt du metu ištiki- mai ir gražiai gyveno su savo vyru muziku Harry James. Praeitą savaitę Las Vegas teismas jai leido išsikirti.

Juodu buvo geri, nekerštingi žmonės.

Bet Kapsukui, iš varpininko liberalo virtusiam kraštutiniu revoliucionierium, žmoniškumo jausmai buvo "buržuaziškas prietaras" arba "išsidėjimas idėjos".

Paskui bolševikai įkalė jam į galvą mintį, kad "tikslas patei- sina bet kurias priemones". Jo svarbiausias mokytojas buvo Sverdlov, su kuriuo jisai susiti- ko Sibire ir kurį laiką sėdėjo vienoje su juo kalėjimo kame- roje.

(Pabaiga)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garan- tuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Vi- suose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 West 14th St.	CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	AN 8-0068
• BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
• Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215	
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
• WATERBURY Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2869
• YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave	GR 6-2781

VL. MINGĖLA...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

požemyje, kai pradeda dirbti kruvinomis rankomis, kai sužeidimų ir mirties pavojų lydėta kiekviena diena, tai romantikos greit nebeliko. Tik tėvynės ilgesys, tik karčios ašaros nuo kitų pasislėpus. Šale lenkų, italų ir pačių prancūzų, kasyklose dirbo būrys ukrainiečių, buvusių Petliūros armijos karių, po paskutinio pralaimėto mūšio prieš bolševikus, į pasaulį išklydusių. Vladas susidraugavo su Eugenijum Dubrynij, kuris ne tik jam įkalė tėvynės meilę, bet ir prikalbėjo kuo greičiau grįžti namo ir laisvai, nepriklausomai Lietuvai aukoti savo jėgas.

Gražiausi metai
Lietuvos kariuomenėje

Iš laiko perspektyvos žiūrint, kelionė į Prancūziją Vladiui išėjo tik į naudą. Pūslės nuo rankų dingo ir kruvini sužeidimai greit užgijo. O patirties liko visam gyvenimui. Be to, ir tai gal svarbiausia, vieneri Prancūzijoje praleisti metai pagimdė žurnalistą. Nors rašinėti Vladas pradėjęs anksčiau, kaip ir kiekvienas rašymui gimęs, bet iki 1925 metų jis dar nebuvęs savęs suradęs. Tais gi metais, jau anksčiau minėto ukrainiečio ir Parvyžiūje studijuojančio žurn. Petro Radzevičiaus veikiamas, jis pradėjo rašyti kasyklų reportažus ir siuntinėti į dienraštį "Rytą", "Šiaurietį", "Šiaurietį Naujienas".

Lietuvos kariuomenėje Vladas Mingėla atsidūrė 1926 m., kaip naujokas, privalomas tarnybos atlikti. Ir užsibuvo... iki 1940, iki bolševikinio maro. Patekęs į ryšių batalioną Šančiuose, dirbo telefono-telegrafo skyriuje. Paskui buvo perkeltas raštinės darbui į Karo Technikos štabą. Iš čia buvo paskirtas į štabo biblioteką, o karinei prievolei pasibaigus, bibliotekoje paliktas kaip civilis tarnautojas.

Čia, kariuomenės bibliotekoje, Vladas Mingėla pradėjo geriausius ir produktyviausius savo metus. Kadangi duoną valgė iš knygų, tai įgijo joms ir didelę pagarbą. Per knygas atsirado noras šviestis, mokytis, siekti aukščiau, daugiau žinoti, ir pačiam rašyti. Pirmiausia, Pavasario gimnazijoje išlaiko keturių klasių egzaminus, paskui Suaugusių Mokytojų Prof. S-gos gimnazijoje baigia 6 klases ir, pagaliau, po didelių pastangų, išlaikęs baigiamuosius egzaminus švietimo Ministerijos Egzaminų k-joj, gauna brandos atestatą. Tuomet atsidaro durys į aukštąjį mokslą. Vytauto Didžiojo universitete studijuoja ekonomiką, o Politinių - Socialinių mokslų institute — administraciją. Žinoma, kartu ir dirbdamas bibliotekoje, ir rašydamas į eilę laikraščių. Nors universitete diplomo įsigyti nesusėpė, bet vienokios ir kitokios studijos jo akiratį gerokai praplėtė. Savo tiesioginiam darbui — bibliotekininkystei nepaprastą dėmesį skirdamas, Vladas 1936 m. baigė pirmąją švietimo m-jos bibliotekų vedėjų kursų laidą. Užtai jo kariniai vado-

vai jį tinkamai įvertino, paskirdami Karo technikos bibliotekos vedėju, kur išbuvo iki bolševikinės okupacijos.

Produktingas
spaudos bendradarbis

Knygas dalindamas kariškiams ir kartu pats iš jų besišviesdamas, Vladas neliko kokiū užsidariusiu keistuoliu, asketiška bibliotekos žiurke. Temperamentingas jaunas vyras gyveno pilnutinį universalų gyvenimą, suspėdamas ir į darbą, ir į paskaitas, ir į visuomeninę veiklą, ir į pramogas. Priklausydamas šaulių sąjungai, eilę metų dainavo chore. Kažkada iš sukaktuvinininko lūpų girdėdavo, kad tame chore, ar tik ne Šančiuose, nusiziūrėjo ir gražią mergelę, kuri vėliau tapo ponija Lydija Mingėliene ir su kuria laimingai gyvenami išaugino didelių gabumų dukrą, aktorę ir mokytoją Liuciją ir dar tik studijas pradėdantį sūnų Viktorą.

Rašyti pradėjęs 1922 m., pirmąjį rašinį ("Medžių verksmas") "Ryte" išspausdino 1923 m., taigi būdamas 18 metų. Po Prancūzijos avantiūros jo reportažai ir straipsniai pasipylė kaip iš gausybės rago. Pradžioje bendradarbiavo "Šiaurietį", "Šiaurietį Naujienose", "Socialdemokratę". Nuo 1926 m. ėmė rašyti į "Karį", šiam žurnalui skirdamas ypatingą dėmesį iki pat didžiosios tragedijos — okupacijos. Rašė taipgi į "Mūsų žinyną", "Trimitą", "Naująją Romuvą", "Skautų Aidą", "Geležinkelininką", "XX Amžių", "Lietuvos Aidą", "Atėitį". Nuo 1947 m., atsidūręs šiame krašte, rašo į "Draugą", "Naujienas", "Amerikos Lietuvį", "Darbininką", "Lietuvių Dienas", "Garsą" ir vėl čia atgaivintą "Karį".

Draugų tarpe dažnai Vladas prisimena, kokį didelį malonumą jam padarė "Kario" išmokėtas pirmasis honoraras už atsiminimus iš kelionės Prancūzijoje. Ne vien, kad 121 litas tuomet buvo didelis pinigais, bet ir todėl, ir ypatingai todėl, kad pasijuto įvertintu, pripažintu, suprastu ir pagerbtu. Vėliau, tėvynėje, neretai Lž s-gos narys Vladas Mingėla gaudavo didesnę ar mažesnę atlyginimą už eilutes. Laikai pasikeitė. Dabar spaudoje bendradarbiaujama tik iš idėjos, įpratimo ir pa-

Kolegiją baigęs kanadiečių Georges LeMay praeitais metais iš Kanados banko pavogęs virš pusės milijono dolerių. Amerikos policijai pavyko jį sučiupti Miami srityje ir uždaryti Dade County kalėjime. Jis kovojo prieš deportaciją į Kanadą, o praeita savaitę elektros viela nusileido iš septinto kalėjimo aukšto, sėdo į jaunos moters vairuojamą automobilį ir dingo. Floridos policija atidžiai jo ieško ir aiškina, kaip iš savo vienutės jis galėjo patekti į septintą kalėjimo aukštą.

traukimo rašyti. Apie honorarus nė nebesvajojama, o tik norima, kad spauda laikytųsi, kad būtų skaitytojų...

Ir visuomenininkas

Ameriką sukaktuvinininkas su šeima pasiekė ne su visa dipy mase, bet gerokai anksčiau, kaip afidevitinininkas, 1947 metais. Bene porą metų pagyvenęs Filadelfijoje, vėliau persikėlė į Detroitą ir čia iki šių dienų užsibuvo. Kaip minėta pradžioje, eilę metų dirbo Fordo automobilių fabrikuose, prie gerai apmokamo, tačiau nesveiko, biaueraus šveicavimo darbo. Tok darbą paprastai ima fiziniai labai tvirti vyrai. Kariuomenės bibliotekininkas, iš pažiūros į fizinį milžiną visai nepanašus, Vladas Mingėla šveisuotojo pareigose ištvėrė tol, iki nuo konvejerio krisdamas kažkuris plieno gabalas jį nukirto. Po to liko menkutė ankstyva pensija ir... begalės laiko lietuviškiems (neapmokamiems) darbams.

Bet ne gi čia visuomenininkų darbų pradžia. Jie ėjo lygiagrečiai su darbais Fordui, lygiagrečiai su rašinėjimu dešimčiai laikraščių. Dar 1949 m. Filadelfijoje sukaktuvinininkas buvo Tremtinių draugijos valdybos narys — sekretorius. Teko jam

sekretoriauti ir LB Detroito apylinkėje. Kai 1954 m. įsitraukė į Detroito Lietuvių Kultūros klubą, tai čia ir sekretoriavo, ir korespondentavo, o kartais ir paskaitą paruošdavo kuria kultūrine tema. Užtat Kultūros klubas jį ypatingai įvertino, pakeldamas garbės nariu. LRKSA 62 seimas Vl. Mingėlą išrinko švietimo k-jos sekretorium ir LRKSA publikacijos k-jos nariu. Prieš keletą metų išrinktas ir vis perrenkamas LRKSA 265 kp. v-bos pirmininku. Priklauso Lietuvių Balso Radio klubui, Dariaus-Girėno klubui, LB Detroito apylinkėi, St. Butkaus vardo šaulių būriui, Balfo 76-tam skyriui. Visos organizacijos labai pageidauja tokio nario, kuris, reikalui esant, į spaudą parašo apie jų veiklą.

Nemažą darbą Vl. Mingėla kartu su Antanu Gintneriu atliko, Kultūros kongreso pavesti

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

EXPRESS
MAISTO SIUNTINIAI
I LIETUVĄ

GERIAUSIAS
AMERIKONISKAS MAISTAS
GREICIAUSIAI
IR
GARANTUOTAI PRISTATOMAS
PER 4-5 SAVAITES
ZEMIAUSIOMIS KAINOMIS

40 svarų kvietinių miltų \$22.80
20 svarų taukų \$25.80

IT — 502 \$21.00
20 sv. kvietinių miltų, 10 sv. cukraus.

IT — 503 \$22.50
20 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių.

Siuntinys Nr. 417 \$34.75
10 svarų cukraus, 10 svarų miltų, 10 svarų ryžių, 10 svarų taukų.

Specialus Nr. 2 \$34.00
20 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. grynų kiaulės taukų.

Prašykite veltui gaunamų katalogų su daugiau įvairių siuntinių pavyzdžiais.

Šimtai įvairiausių maisto siuntinių pasirinkimui.

INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010

SIUNTINIAI
I
LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS

SAVO ARTIMIESIEMS

SIŪSKITE JAU DABAR

IR TIK PER

CENTRAL PARCEL SERVICE INC.,

kurio pagrindinė įstaiga yra

220 SOUTH STATE STREET

Telef.: WA 2-9354,

gi miesto pietinės dalies skyrių rasite

2618 WEST 63rd STREET

Telef.: WA 5-2466

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

GARANTUOTA
SIUNTINIŲ PRISTATYMA
TRUMPIAUSIU LAIKU
ATLIKAME JAU
NET 18 METŲ

atgaivindami Lietuvos žurnalistų sąjūdį, kuri, šiapus Atlanto jūrai kartą atkurta, eilę metų neberodė gyvybės ženklų. Pravedus rinkimus, kuriuose iš eilės laisvojo pasaulio kraštų dalyvavo per šimtą spaudos darbuotojų, V. Mingėla pateko į centro valdybą, gaudamas vicepirmininko pareigas. Jau antrus metus jis vadovauja LŽ s-gos Detroito skyriui. Ne visose įvardintose organizacijose vienodai reikia dirbti. Kitur užtenka tik retkarčiais viena kita žinute į spaudą pasitenkinti. Bet yra tokių, kuriuose sukaktudininkas turi dirbti išsijuosęs. Šiuo metu, susirgęs kolegai Vladiui Seleniui, V. Mingėla pasiėmė ir žygio į JT Detroito k-to informacijos vadovo pareigas.

Tūkstanties Milukų autorius

Iš Lietuvos Rašytojų d-jos biuletinio sužinojau, kad Vladas Mingėla kandidatuoja į tos d-jos narius. Kad Rašytojų d-jos nariu tapus, reikia, jei neklystu, turėti parašius ir atspausdintus bent vieną veikalą. Vladas Mingėla tokį veikalą turi. Tai stambi, kuo ne 400 psl. monografija "Kun. Antanas Milukas". Sukaktudininkas, mat, anuo veikliu kunigu susižavėjo, kaip didelių knygų mylėtoju ir knygų leidėju, nors, ne vieno akimis žiūrįnt, buvo eilė JAV lietuvių šviesuolių vertesnių monografijs. Ilgai kaupęs medžiagą, daug triūso padėjęs tą medžiagą tvarkydamas, lygindamas, perrašinėdamas ir spaudai ruošdamas. 1962 m. veikalą atidavė skaitytojui. Atidavė? Kad gi taip lengvai skaitytojas imtų! Dešimtys mokslinių ir grožinės literatūros veikalų tebeguli leidyklose ir pas platintojus. O kun. Miluką autorius pats išplatino. Visą tūkstantį Milukų! Gavę monografiją visa eilė pasaulio bibliotekų, įskaitant ir Vilniaus Valstybinę, gavo ją visi mūsų didieji kultūrininkai, gavo ją, ak, tikėti nesinori, bent 300 Detroito lietuvių! Iš 46 knygų recenzijų tik keletas buvo nepalankių. Gi iš gražiai apie knygą atsiliepusių, bene charakteringiausias visiems kritikams yra prof. dr. Juozo Ereto pasakymas: "Lengviau rašyti šimtą iš eilės Linkolno ar Bismarko biografiją, negu pirmutinę Valančiaus, Čiurlionio, Milašiaus, Šalkausko ar Miluko".

Ilgiausių metų!

Reikia tikėtis, kad LRD-ja Vladą Mingėlą įvertins ir į savo narių tarpą priims. Reikia taipgi tikėtis, kad žurnalistas su keturiasdešimties metų stažu Vladas Mingėla, kai jau dabar apripintas, kad ir sausa, duona ir lapės pats sau ponu, pagaliau atsidės tik rašymui ir susilauks tinkamų rezultatų. Viename privačiame laiške, sukaktudininkas man prisitarė (tealeidžia, kad pacituoju): "Norėtusi dar pagyventi ir vieną kitą knygą dar išleisti". Tai ir tebūna leista palinkėti: gyvenk, Jubiliate, dar daugelį metų sveikas ir kūrybingas ir vykdyk visa, ką esi užsibrėžęs!

Gaila žmogaus, gaila generolo

Seniai jau buvau Brooklyno Wilsono sodelyj. Dabar rudeniop rudens dailininko įdomiai puošiamas. Medžiai kaišomi varsingais lapais. Gražus margumynas. Jau ir medžių lapai virpėdami krenta žemėn.

Taip besidairydamas, ugi žiūra, ateina seniai matytas mano pašnekovas Colis. Iki šiol jo tikrosios pavardės nežinau. Aš dėl buvusio ginčo tarp mudviejų pavadinau jį coliu. Mat, jis didelis colio šalininkas ir nepakenčia metrinės matavimo sistemos. Anot jo, colį galima mažinti iki begalybės, o metrą tik iki centimetro...

Šį kartą jis, pastebėjęs mane, ištiesė ranką pasisveikinti. Iki šiol mudu susitikę pasitenkinavom tik sveikinimo žodžiais pasikeitę. Man atrodė, kad jis dabar buvo širdingesis ir atviresnis, negu kitų susitikimų progą.

— Žinai, dabar labiau pasitikiu tavim, — pasisveikins taip atvirai jis man drožia, — seniau man atrodė, kad apie tuos bolsius Lietuvoje įsiveisusius, kaip ką perdėdavai. Dabar jau pats savo akimis įsitikinau.

— Tai ką? Ar Lietuvoj buvai? — klausiu.

— Nugi taip! To laikraščio Bimba rėdytėj dirba jau seniai iš merginos stono išėjusi moteris. Aš jos nepažįstu, bet šį pavasarį ji mane pamačiusi šiame sodely, priėjo, pasisveikino ir pradėjo man porinti, kad važiuočiau į Lietuvą. Šneka lyg su savu senu pažįstamu. Girdi, važiuk, susitiksi su savo giminėmis, pamatysi lietuvišką generolą Karvelį, bus dainų šventė ir įdomiai laiką praleisi. O aš jai atsikertu, kad Lietuvoj jau visi mano giminės išmirę, teliko tik kaimas, kuriame aš gimiau ir kapinės, kur visi manieji palaidoti. O ji, kad saldina, tai saldina. O kaip, sako, ar nenori savų kapus aplankyti, kaime pabūvoti, kur užaugai. Tiek pasakė, įteikė adresą, jei sako, važiuos, tai nueik ten ir tau viską sutvarkys.

Pareinu namo, naktį nemiegu, jei pradėdu snūduriuoti, matau mirusius savuosius, net gaudu pasidarė, kad mano gimimo vietos — tų gražių, senų kapinių neaplankau, kur tėvai,

Texas gubernatorius nutarė išsiųsti Madalyn Murray į Maryland valstiją, kur jai sudarytas teismas už smūgi policininkui. Ji nenori važiuoti į Marylandą, nes nesitiki toje valstijoje bešalau teismo.

broliai, sesės palaidoti. Ir išsiuočiau tai kelionei. Už keturiolikos dienų buvimą Lietuvoj ir nuvežimą reikėjo iš anksto sumokėti 800 dolerių. Faktiškai išbuvau Lietuvoj 12 parų, tai para man kaštavo 66 dolerius. Už tokius pinigus galima apmokėti ir skridimų kelionę ten ir atgal ir dar maistui ir nakvynei gerokai pasilieka pinigų. Negalio nusiskųsti, maitino gerai, kambarys taip pat nebuvo prastas, pakenčiamas. Bet va kas man nepatiko. Vos spėjom Maskvoje pasirodyti ir mus kaip šuniukus lyg ant virvutės po miestą pradėjo vadžioti. Anglų kalba aiškino ką rodė. Praėjom pro Kremlių prieš kelis šimtus metų pastatytus tuos rūmus. Ten parodė vieną buvusią cerkvę, kuri dabar muziejum paversta. Girdi, toji cerkvė ne tik pereitais šimtmečiais garsėjo pasaulyje kaip gražiausia ir iki šiol išsilikė tokia. Man niežtėjo liežuvis paklausti, ar ir toje žiloje senovėj jau bolsiai ar progresyviai tokius stebuklingus pastatus statė? O jei jų dar tada nebuvo, tai kas juos kitas galėjo pastatyti?

Atsirađom Vilniuje, ir tas pats. Tuo prisitstė palydovai ir valiai po miestą vadžioti. Nusibodo man. Kai lipome į Gedimino kalną, tai aš, nutaikęs progą, atsiskyriau nuo visų ir pats vienas vaikštinėjau.

— O ar tą generolą Karvelį matei, susitikai? — nekantraudamas paklausiau.

— Kur čia nematysi! Sutiko. Dainų šventės atidarymo dieną pasirodė pilnai maskolių generolo drabužiuose. Sako, kad jis seniau buvo Lietuvos generolu ir jo krūtinę puošė medaliai. Ir dabar buvo ordinuotas, tik nepastebėjau ar ant jo plačios krūtinės kabojo ir Lietuvos metais gauti ordinaai greta maskoliškų. Žinai, kai aš jį pamačiau, tai pagailo man žmogaus, pagailo generolo. Ne taip seniai čia, New Yorke buvo madoj viešbučių šaukliai. Kai traukinys į stotį atėdavo iš kitur, tai tie viešbučių šaukliai, gražiai apsirengę, mandromis kepurėmis ant galvos užsidėję su viešbučio pavadinimu, šaukė keleivius kaip įmnydami apsistoti jų atstovaujimuose viešbučiuose, nes toks esąs geriausias, patogiausias. Tai gi ir dabar tas generolas, neiyginant lyg anie viešbučių šaukliai. Žinai, kai buvo suruosta turistams paskutinė vakarienė Vilniuje ir kai nugėrė pradėjome bučiuotis, tai aš neiškenčiau ir tam generolui besibučiuojant į ausį pakuždėjau: "Gaila man tavęs, generole! Atrodai lyg būtum Maskvos viešbučio šauklys. Nepritinka toks darbas generolui!" Nežinau ar jis nugirdo, ką jam tada pasakiau ar suprato, žinau, jau buvome nugėrę.

Aš ir vėl neiškentęs paklausiau:

— Ar aplankei tėvų kapus?

— Ilga pasaka, bet turėk kantrybės, pasakysiu. Kai Gedimino kalne atsiskyriau nuo visų, tai toje pakalnėje prie upeliuko sutikau vyriškį. Žodis po žodžio ir išsikalbėjome. Jam sakiau: "Matai, tas gražusis Vil-

nus pasirodo statytas ne bolsių, ne maskolių, o senovės Lietuvos didikų, kunigaikščių. Pasirodo, kad būta protingų vyrų, grožį pamėgusių, gražius namus statė ne taip, kaip dabar panašius į degtukų dėžutę". O tas vyriškis besišypodamas pasakė: "Je, menka žolė išdygsta nesėjama". Ką jis tuo norėjo pasakyti, nežinau.

To vyro būta fabriko darbininko. Jis per mėnesį uždirbė 50 rublių. Kai jam pasakiau, kad ir aš darbininkas, uždirbėu per savaitę virš 175 dolerių, dabar pensininkas ir gaunu per mėnesį arti dviejų šimtų dolerių, tai jis nenorėjo patikėti. Sakau jam, kad duotų adresą ir atsiųsiu jam savo turėtos algos orderius, tai jis lyg nusigandęs, girdi, nesiusk, tikiu. Ir vėl man buvo neaišku, ką jis norėjo pasakyti. Čia jam pasipasakojau, kad atvykau savo tėvų kapų aplankyti ir nurodžiau, kur jie palaidoti. O į tai štai ką jis pasakė. Girdi, daug kur buvusieji kaime kapai dabar užarti, ypač ten, kur gyventojai pasikeitė. Mano tėvų gyventojė apylinkėje, anot jo, iš senų gyventojų nieku nebiliko. Net ir sodybos su trobesiais dingusios ir ne tiek nuokaro nukentėjo, kiek nuo kovų su miškų broliais. Čia, vyrūfi, viskas pasidarė man aišku. Jau lietuvis savo šalyje nebešeimninkas ir tas generolas jau nebe generolas, o tik šauklys ožių pienu girdyti, gaidžiu kiaušiniams vaišinti atsilankančius tautiečius iš anapus vandenyno.

Ir kai paklausiau, kaip jis išsiverčia iš tokios mažos algos, nes už rublį tiek visko neprisipirksi, kiek už dolerį net Lietuvoj, kadangi kai kurios būtinos žmogui prekės yra brangesnės negu Amerikoje, jis į tai atsakė:

— Vargas daug ko išmokūti ir prie daug ko pripratino.

— Tai matai, sako man Colis, — seniau mudviem sunkiau buvo susiprast, dabar aš tave geriau suprantu.

Atsisveikinom ir nuėjom kas sau.

Vistaspats

LA RUE STUDIO

3316 W. 63rd STREET
Specializing in
WEDDING — CANDID
and
FAMILY PORTRAITS
Phone WA 5-5530

DAUGIAU PREKIŲ IR MAISTO PRODUKTŲ PASIRINKIMUI DABAR

Siųskite pinigus į USSR
Tegu jūsų mylimieji patys pasirenka.

PILNAI GARANTUOTA. TURI BANKU DEPARTAMENTO LEIDIMĄ IR APDRAUSTA IKI \$20,000.00.

Mūsų firma yra VIENINTELĖ, kuri visada siuntėjui persiuncia gavėjo pasirašytą KVITA. Pristatoma per 2 savaites. Jokių atskaitymų.

Vertė: 9 rubliai už \$10.00.
Persiuntimas: iki \$30.00 — \$2.75,
virš \$30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING INC.

744 Broad St. Newark, N. J.
Prašykite katalogų
angliškai arba lietuviškai.

GRAMERCY SHIPPING CO.

118 E. 28 St., New York
MU 9-0598
Isteigta 1945 m.

DIDYSIS VIETOVARDYNAS

Džiaugiasi knygomis "Mūsų Lietuva"

"Europos Lietuvyje" rugpiūčio 24 d. įdėtas K. Abr. straipsnis apie jau pasirodžiusį Br. Kvicklio "Mūsų Lietuvos" II tomą:

"Dar vis užimtas Lietuvių Enciklopedijos leidimu, Juozas Kapočius (jo Lietuvių Enciklopedijos leidykla) jau pateikė skaitytojams ir Broniaus Kvicklio paruoštąjį "Mūsų Lietuvos" II tomą. Kaip ir pirmasis, taip ir šis tomas yra didžiulis — didesnio negu Enciklopedijos formato lygiai 750 puslapių!

Knyga turi daugybę iliustracijų (kiek iš tikro yra tų iliustracijų — sunku būtų spėti, o suskaičiuoti užimtų daug laiko).

Sitame tome pateikiami istoriniai, geografiniai ir etnografiniai bruožai šių apskričių su vietovėmis iki bažnytkaimio dydžio: Utenos, Rokiškio, Kauno, Kėdainių, Ukmergės, Panevėžio ir Biržų. Kartu pateikiama žinių ir apie Latvijos lietuviškas vietas.

Kartu su šiuo tomu veikalas sudarytojas - redaktorius ir leidėjas išsiuntinėjo prenumeratoriams po lapelį su naujiena. "Mūsų Lietuvą" buvo numatyta išleisti trim tomomis. Bet, pasirodo, trečiajam, paskutiniajam, dar liko tiek medžiagos, kad ji į tomą nesutylps. Taigi prenumeratoriams duodama pasisakyti: arba tas trečias tomas bus paskutinis, bet turimoji medžiaga jame bus gerokai sutrumpinta, arba bus dar ir ketvirtasis tomas, jeigu jie sutiks jį prenumeruoti. Taigi nuo prenumeratorių priklausys, ar su šiuo tomu bus tik įpusėtas darbas, ar lauksime jau paskutinio tomo. Geriausia išeitis būtų, jei prenumeratoriai pasisakytų ir už ketvirtąjį tomą. Juo daugiau apie bet kurią Lietuvos vietovę bus palikta spausdintos medžiagos (o ypač jei ji gatavai surinkta), juo geriau mums, kurie "Mūsų Lietuvą" skaitysime, ir tiems, kurie kada nors po mūsų ta medžiaga naudosis.

"Mūsų Lietuvai", žinoma, turėtų būti vietos kiekvieno lietuviu namuose. Tai ne romanas, ir vienu atsikvėpimu niekas tokių knygų neskaitytų, lygiai kaip neskaitytų enciklopedijų ar žodynų. O lietuviams tokios knygos renkalingos kartais, kad jie nepasiklystų, bet dar dažniau, kad jie žinotų savo kilmę, praeitį, nes šiais šviesos ir svetimybės

linkos laikais nebegalima būti lietuviu, kuris visą amželį praleisdavo savo kaime, koją teiskeldamas tik iki turgaus ir težinodamas maždaug tik tiek, kiek jo mažoje kaimo respublikėlėje kas nors įvykdavo jo gyvenimo metais. Dabar lietuviu jau niekas nebesitiprina aplinkoje. Priešingai, aplinka jam duoda pastogę ir neblogą duoną, bet kartu baigia užmaršinti jame lietuviško kaimo ar miesto aplinką, kuri darė jį lietuviu.

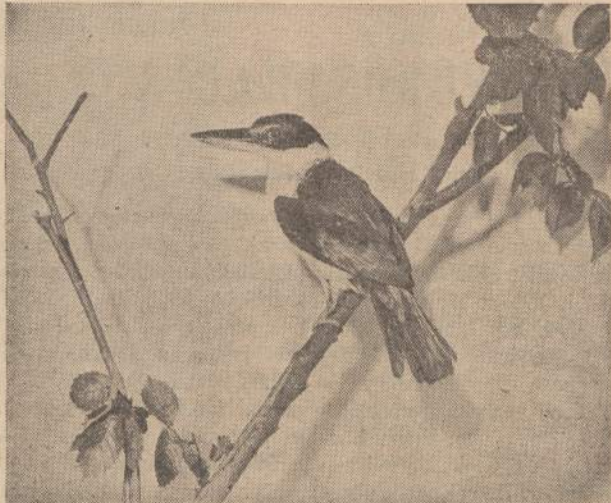
Tokį milžinišką darbą ruošti, žinoma, būtų geriausia pačiame krašte. Kai neužtenka spausdintos medžiagos, kai nėra pakankamai kruopščių talkininkų, žinioms papildyti dar galima ir pavažiuoti į tą vietą, pasižiūrėti, žmones paklausinėti. Deja, šandien nepavažiuos, nepasižiūrėsi, nepaklausinėsi.

Bet čia padaryta, kas buvo galima geriausia. Knyga išėjo turtina, įdomi, įvairi, nebekalbant apie tai, kad reikalinga. Labai gražiai daroma, kad žinios paduodamos apie atitinkamas vietas iki pat paskutiniųjų dienų (su karo nuostoliais, partizanų kovomis, administraciniais pasikeitimais ir net kolchozų pavadinimais, kur tai žinoma). Ne mažiau gerai, kad tais atvejais, kur redaktoriui ar jo talkininkams pasisekė surasti, teksto pradžioje, atitinkamoje pasakojimo vietoje ar kaip užsklanda gale pateikiama ar dainos posmelis apie tą vietovę, ar eilėrašcio ištrauka (pvz., Ukmergės aprašymas baigiamas jai skirtu VI. Šlaito eilėraščiu). Tai tiesiog pasaldina visus sausus duomenis. Na, o pats maloniausias ir vaizdingiausias dalykas, be abejo, yra šen ten pasitaikęs anekdotas (pvz., apie kun. J. Balvočių-Gerutį, kaip jis iš sakyklos subaręs du klausytojus, arba apie kun. A. Strazdą, kuris Jėzų prašęs bėgti iš apleistos bažnyčios; ta proga man net ateina galvon mintis, kad labai gražų darbą padarytų, jei kas surinktų ko daugiausia anekdotų apie mūsų žymiuosius žmones ir išleistų juos)."

K. Abr.

Kepurninkas

Mano brolis yra nuomonės, kad dvi galvos yra geriau negu viena. Mat, jis yra kepurų siuvėjas.

BALTAKALNIERIS "KINGFIŠERIS"

Mokslškai šis paukštis vadinasi Halcyon chloris, angliškai kingfisher, kas reikštų, kad jis yra "karališkas žuvautojas", nors daugumas tų paukščių žuvies nė nemoka gaudyti, o minta vabzdžiais, kirmėlėmis, varlėmis ir ne mažais gyvuliukais ir paukščiais. Tos rūšies paukščiai yra paplitę visame žemės kamuolyje, nors tikroji jų tėvynė yra Azija ir Rytų Indija. Jie pasižymi trumpu spraudu, dideliu, tvirtu snapu, trumpomis uodegomis ir kojomis. Linkolno parko zoologijos sode jis šeriamas vabzdžiais ir arklėna. Jie yra dideli reklai. Australijoje dėl savo neįtikojamos spalvos vadinami "kvatojantieji asilai". "Karališkasis žuvautojas" paskirtas Linkolno sodo zoologijai spalio mėnesio paukščiu.

Kaip tai suprasti?

Mano vyras pasakė, kad jis klauso mano patarimų tik dėlto, jog nori parodyti kaip labai aš klystu.

Amerikiečiai džentelmenai

— Žinai, kad tie amerikiečiai yra puikūs džentelmenai! — džiūjojasi vienas kapsas kitam kapsui Lietuvoje. "Tik išėini į gatvę, tave tuojau koks mandagus džentelmonas pakviečia savo automobiliu pavėžinti, pakviečia į gerą restoraną, apmoka puikią vakarienę, pasikviečia į svečius, kur supažindina bent su keliais kitais džentelmenais". — Ką tik sakai! — stebisi ant-

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS
YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

rasis kapsas. — O ar pats tenai buvai?

— Aš tai nebuvo, bet mano dukterė buvo.

RECEPTŲ
SPECIALISTAI

J. ir J.
PHARMACY

ROBERT KOVERA
ARLENE AZUKAS

Jūsų registruoti vaistininkai

IMPORTUOTI KVEPALAI IR
MAX FACTORS KOSMETIKA

Sveikinimai gimtadienio, vardadienio, vestuvių ir įvairių sukaktuvių proga, linkėjimai greičiau pasveikti ir padėkos ir visokioms kitoms progoms kortelės lietuvių ir anglų kalba.
Mrs. Snyders saldainiai.

2557 West 69th Street
TEL. PR 6-4363

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

McDOUBLE
CHEESEBURGER
NEW-'N-BIG
ONLY 28 CENTS

Yes, it's double in size — double in goodness, too. Another McDonald's exclusive in good eating — a double portion of McDonald's 100% Pure Beef Hamburger topped with that delightful golden Cheddar flavor. All yours for only 28 cents — that's right only 28 cents. Try this tempting McDouble Cheeseburger. We're sure you'll agree "it's the best Cheeseburger in all the land".

LOOK FOR THE GOLDEN ARCHES

McDONALD'S

5733 SO. KEDZIE

2100 W. 79th ST.

Both locations open seven days a week 11 A.M. till midnight

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLUI

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, INC.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

American Bonding
American Indemnity
Casualty Mutual
Fidelity & Deposit
Fire and Casualty of Conn.
LaSalle Casualty
Gibraltar Insurance
The Hanover
Highway Insurance
The Home
Interstate

Manhattan Fire & Marine
Mercury Mutual
Monarch
National Union
New York Fire
Security Insurance
United States Fire
Universal Insurance
Western Fire & Casualty
California Life

JURGIS JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

Apie "Lietuvių Piliiečių klubą", Alfonsą Naką ir Lietuvių Enciklopediją.

Anksčiau į šį kraštą atvykę lietuviai, žaliukai vyrai ir skaisčios lietuvaitės iš lietuviško kaimo kilę ir didelio išprusimo neturėdami, buvo labai veiklūs, darbštūs, bendruomeniški ir lietuviškų papročių beigi lietuviškų kultūros vertybių puoselėtojai. Jie ėjo, plušo, dirbo burdamiesi į įvairiopas lietuviškas organizacijas, būrelius, klubus. Jų tos veiklos rezultatais ir šiaudien daugelyje vietų tebesinaudojama ir gėrimasi, gardžiuojamasi, tarytum nepailstančių bielių kupinai medaus prineštais avilių koriais.

Vienas tokios gražios organizacinės veiklos pavyzdžių Bostone yra "Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubas". To klubo narių skaičius šiandien siekia arti 2000. Argi negraži skaitlinė? Ir tai yra senesniosios lietuvių kartos nepailstamo darbo, veiklos, plūšėjimo rezultatas. Patys to klubo kūrėjai ir sumanytojai, laiko tekmes skalaujami, gerokai yra išretėję, bet likusieji šauniai tebesilaiko, domisi klubo veikla, darbais, sekmėmis ar pasitaikančiais kliuvimais, kaip sugėbėdami ir išmanydami stengdamiesi tuos kliuvinius pašalinti ar juos sumažinti. Tad, tebūnie garbė ir prideramas pasigėrėjimo "kreditas" atiduotas jiems visiems, — tebesidarbuojantiems, o ir negrįžtamai iš to klubo, ne savo, bet likimo valia, pasitraukusiems.

Bostono Lietuvių Piliiečių klubas savo narių sanbūvyje yra smarkiai pajvairėjęs, nes į jo skaičių yra įsijungęs gausokas būrys naujosios ateivių bangos atstovų. Vienas kitas yra patekęs ir į klubo vadovybės tarpą, kuriame kartu su ankstesniaisiais darniai darbuojasi.

Tas klubas So. Bostono žymiausioje - centrinėje gatvėje — Broadway turi puošnius, mūrinius, 4 aukštų namus. Juose ketvirtame, dar galutinai nebaigtame tvarkyti aukšte lietuviai skautai turi savo "buklą" ir patalpas susirinkimams bei subuvimams atlaikyti, reikmenis pasidėti ir visa kita. Tretytis ir antrasis aukštai pritaikyti įvairiopiems viešiesiems rengimams, sanbūriams ir minėjimams, koncertams ar mažesnio masto vaidinimams (juose — tose aukštose kukliose scenose didesnio masto koncertai ar vaidinimai sunkiai įmanoma pravesiti). Šiaip tų aukštų patalpos gan erdvios, su visais virtuviniiais ir išgėriminiais įrengimais. Užtat žiemos sezono Bostono lietuvių ir net ne lietuvių įvairiopi parengimams ir kultūringam laiko praleidimui, čia — didžioje salėje puikiai įrengomi.

Pirmasis aukštas pritaikytas ir kasdieniam ir šventadieniui naudojimui, klubo narių ir jų svečių pasismaginimams ir kultūringam laiko praleidimui, čia — didžioje salėje puikiai įreng-

tas silpnokų ir stipresnių gėralų baras, šokių salė, televizija, plokštelių muzikos automatas ir, kaip labai pagirtina ir visokeriopa pasigėrėtina, tik šiais metais įvesta naujenybė — lietuviškos spaudos kampelis. Laikraščiai čia išdėstyti aiškiai matomoje vietoje, visiems atsilankiusiems prieinami ir viliojantys. Čia randame ir lietuviškų dienraščių ir kelis kart savaitinių, savaitinių ir rečiau pasirodančių lietuviškų leidinių. Tiesa, nėra čia Lietuvos okupaciją garbinančios spaudos, nei jos leidinių. Jie niekam ir nereikalingi. Tačiau vieno dalyko niekaip neįmanoma išsiaiškinti ir suprasti: čia, tame spaudos kampelyje, tarpe daugelio periodinių lietuviškų leidinių nėra Naujienų dienraščio. Kelis kartus specialiai buvo ieškota, teirautasi iš kai kurių pareigūnų ir... nieko aiškaus nesužinota. Todėl čia dabar viešai klausiamas Bostono Lietuvių Piliiečių klubo vadovybė ir to klubo Namų Komitetas: kodėl ignoruojamas Naujienų dienraštis, kurį, galima įrodyti faktais, skaito kai kurie ir to klubo tarnautojai; neabejojama, jog tų skaitytojų skaičiuje yra ir klubo narių tarpe, todėl, dar kartą: Gerbiemieji, nuo kurių tai priklauso, kodėl ignoruojate Naujienas? Nejaugi ir jas būtų drįstama priskirti šiandieninį Lietuvos okupantų garbinančiųjų tarpan? Nejaugi čia būtų išmaišiusi kokia nors partinė ar ideologinė "piktoji dvasia", kurios šiaip Bostono lietuvių tarpe visai nepastebima? Kieno kaltė, klaida ir kada tai bus atitaisyta?!!!

Greta didžiosios pirmojo aukšto salės, gretimame "posėdžių kambaryje" Bostono lietuviai šachmatininkai, vadovaujami nepailstamo tos sporto šakos darbuotojo, lietuviškoje bei angliškoje spaudoje populiarintojo Kazio Merkio, periodiškai susirenka treniravimosi ar pirmenybių kovoms.

Apatiniausiose — rūsinesse patalpose įrengti biljardo ir kortavimo kambariai. Taip sakant, tarytum kokioje universalinėje krautuvėje, kurioje galima gauti nusipirkti viską, pradedant adata ir baigiant ištaigingiausiu automobiliu, viename pastate įrengti visi patogumai Bostono lietuviams ir iš kitur atvykusiems svečiams. Prašome: atsilankykite ir patys tuo įsitikinsite. Ir tai yra atlikę paprasti lietuviško kaimo bernėliai ir skaisčiosios lietuvaitės, ankstesniosios į šį kraštą atvykusios kartos atstovai. Garbė ir padėka jiems!

Naujienų skaitytojų nereikia klausiti: ar pažįstate žurnalistą Alfonsą Naką? Ir kam dar klausiti, jeigu jo nuolatiniai rašiniai apie Detroito lietuvių gyvenimą ir veiklą puošia dažnų šio dienraščio numerį. Visi jį pažįsta iš jo objektyvių rašinių. Taigi.

Šių metų pavasarį Bostone išėinančio savaitraščio Keleivio 60 metų jubiliejaus proga to laikraščio redaktorius Jackus Sonda pas save buvo susikvietęs Bostone gyvenančius spaudos darbuotojus. Be tikėjimo ir ideologinių skirtumų. Taip sakant, visus, draugiškai, tolerantiškai, džentelmeniškai. Kas aišku ir be rodinėjimų: bostoniškųjų tarpe toji tradicija yra šviečiantis pavyzdys. Ten, tame sukviename, dalyvavo ir žymusis katalikiškos pažiūros atstovas, žurnalistas (žurnalo — Aidai redaktorius), rašytojas ir filosofas, knygų: Tautinė ištikimybė ir žmogus be Dievo autorius daktaras Juozas Girnius. Bevakaraujant jaukiame ir svetingame J. Sondos butelyje buvo kalbėtasi įvairiomis temomis ir įvairiais klausimais. Neapeiti ir lietuviškos periodinės spaudos klausimai. Ir tuo reikalu filosofas dr. Juozas Girnius išsitarė šitaip:

"Esame skirtingų pažiūrų ir įsitikinimų, bet jeigu būtų renkamas objektyviausias lietuvių ir lietuviškos veiklos vaizduotojas mūsų spaudoje, balsuočiau tiktai už Alfonsą Naką iš Detroito. Tai yra pavyzdys objektyvaus, bešališko korespondento. Tokie kruopštūs ir objektyvūs turėtų būti visi korespondentai. Ir taip nepailstantis vietinio gyvenimo įvykių aprašytojas. Tada mūsų spauda daug plačiau būtų skaitoma ir turėtų daug didesnį prenumeratorių skaičių..." Taip kalbėjo dr. Juozas Girnius apie jo pažiūroms ir įsitikinimams skirtingą asmenį. Ir visi su juo sutiko. Nes jis, pats būdamas labai objektyvus, sakė tiesą. Ar kuriam paliestųjų patiks, ar veidų suraukšlės, Al. Nakas to nebudamas, viską objektyviai išloja.

Antai, šių metų Naujienų Nr. 226 Alfonsas Nakas, rašydamas apie korespondento - žurnalisto vargus, teisingai ir atvirai išdrožia:

"Vėl gi, kviečia į skautų Kaziuo muge, o ten prie spaudos žmogaus pristoję kaulija, kad ką nors nupirktum, užmokėdamas dvigubai, negu krautuvėje.

Kviečia aprašyti meno parodą, bet prie stalelio pasodinta studentukė, kaip nieko nežinodama, meiliai prašo pasirašyti. Rašaisi, ir skaitlinės mirga: 1, 2, 3, 2, 1 doleriai. Nėra rengėjai tokie kvaili, o tik kvailiais apsimeta, "nepastebi", kad esi iš spaudos, ir kad tave reikėtų, net ir sąrašo siekiant, nuo pasirašymo išgelbėti, tavo dolerio atsakyti. Žodžiu, per visą žiemos sezoną tokiaime Detroito kelios dešimtys parengimų, kuriuos, jei ne spaudos atstovas, eitu tik į kas dešimtą, o per sutaupyta laiką perskaitytum pusšimtį gerų knygų.

Po Vasario 16-tosios minėjimo būna banketas pagrindinio kalbėtojo garbei. Per keliolika metų, bent jau dienraščių bendradarbiai, vargiai praleido vieną-kitą banketą. Užsimokėti čia reikia visada pačiam. Ką, sako, supraskite, ir maistas ir gėrimas, o pelną skiriame Altui. Kai jau pasakyta pusšimtis kalbų, kai nutirpusiom kojom vos besilaikai kėdėje ir vos bespėjį į bloknatą sukrauti visus kalbėtojus ir ką jie pasakė, pirmininkaujantis atsistoja visų rengėjų pagerbimui, padėkai. Perskaito kelias dešimtis pavardžių. Čia būna suminėti visi, pradedant pačiu garbės svečiu ir baigiant dešrų gamintojomis ir į status nešinėtojomis. Ar, manote, paminiškos spaudos bendradarbių, kurių ir tik kurių dėka salėn susirinko tūkstančiai ir Altui sukrovė tūkstančius, pavardės? Deja, tik labai retai, Dieve gink ne kasmet ir nei karto per pusmetinius keletą metų Detroito..." (Visur panašiai! Štai klasiškas pavyzdys iš Bostono, paimtas iš laikraščio — Keleivio Nr. 40:

"Padėka: Lietuvių Bendruomenė nuoširdžiai dėkoja malonioms talkininkėms, padėjusioms surengti bufetą Tautos šventės minėjime rugpjūčio mėn. 12 d.

Dėkojame... (pavardės tyčia praleidžiamos)... pagaminusioms sumuštinis bei kavą ir p. X..., organizavusiai parengimo bufetui pyragus. Ypatingai dėkojame mielosioms ponioms, atnešusioms bufetui skanių ir

DOVANOS ŠVENTĖMS

Jūsų giminėms ir artimiesiems U.S.S.R.

PODAROGIFTS, Inc.

220 PARK AVENUE SOUTH, NEW YORK 10003,

Tel.: 228-9547

AUTOMOBILIAI: Volga, Moskvė, Zaporozec
MOTOCIKLAI
SU PRIEKABOMIS
DVIRAČIAI
ŠALDYTUVAI
SKALBIAMOS MAŠINOS
SIUVAMOS MAŠINOS

ELEKTRINIAI NAMŲ REIKMENYS
RADIO PRIIMTUVAI
FOTO APARATAI — lense
AKORDEONAI
TELEVIZORIAI. Transistoriai
ĮVAIRŪS LAIKRODŽIAI.
BUDINTUVAI.

DAUG IR ĮVAIRIŲ AUDEKLŲ

Įvairiausias pasirinkimas maisto produktų, delikatesų, vyno.

APLANKYKITE MŪSŲ PARODINĖ SALE.

KELIALAPIAI į poilsio vietas Sovietų Sąjungoje.

Veikiančių susitarimų yra mūsų galiotos priimti užsakymus šios firmos:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY INC.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
GRAMERCY SHIPPING CORP.
INTERTRADE EXPRESS CORP.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC. (Visi skyriai)

dailiai papuoštų tortų bei kitokių kepsnių, būtent: ... — įvardyta 14 ponių pavardžių.

Taip pat dėkojame visiems vyrams, dirbusiems bare ir tvarkiusiems salę. Ačiū visoms ir visiems. L. B-nės Bostono Skyriaus Valdyba”...

Ir viskas! Nė žodelio lietuvių laikraščiams, ypač Keleivini, kuris visus lietuviškus parengimus Bostone koplčiausiai ir veltui išreklamuoja. Tarytum tokio Bostone nė nebūtų! Nė žodelio spaudos vyrams, apie minėjimą rašiusiems kituose lietuvių laikraščiuose...).

Alfonzas Nakas tęsia: “Pasakytumėt, kad ir garbėtroškos tie rašantieji? Ne, nevisai. “Garbės”, jeigu jau garbe tektų laikyti savo pavardę visur girdint ir matant, yra su kaupu ir per daug paties prirašytuose laikraščio puslapiuose. Tokie vieši padėkavojimai kelių dešimčių asmenų akivaizdoje, kažinkokios laimės nesuteiktų. Pykina tik faktas, kad begėdiškai, įžūliai praeinama pro spaudos žmogų, kai įvertinamas ir nuplojamas kiekvienas pirštą pajudinęs.

Ar ne tas pats matoma į mūsų dienraščius ir kitus laikraščius duodamose visuomenininkų padėkose po pavykusių labdaros balių, suvažiavimų, piknikų? Ten irgi bus išskaičiuota šimtas pavardžių, bet tik ne garsintųjų per spaudą. Tiesa, kartais pridedama “ir spaudai” arba paminint laikraščio, kuriame skelbimas telpa, vardą. Bet tai tik gudravimas, tikėjimasis, kad mažesnę sąskaitą atsiųs, ar, ko gero, už skelbimą — padėką visai neims”...

“Dėl čia išvardytų ir daugelio neišvardytų priežasčių ne vienas korespondentas tiek apkarto, kad savo kolonijai pastatė kryželį ir jo daugiau ten niekas neprisiprašys...”

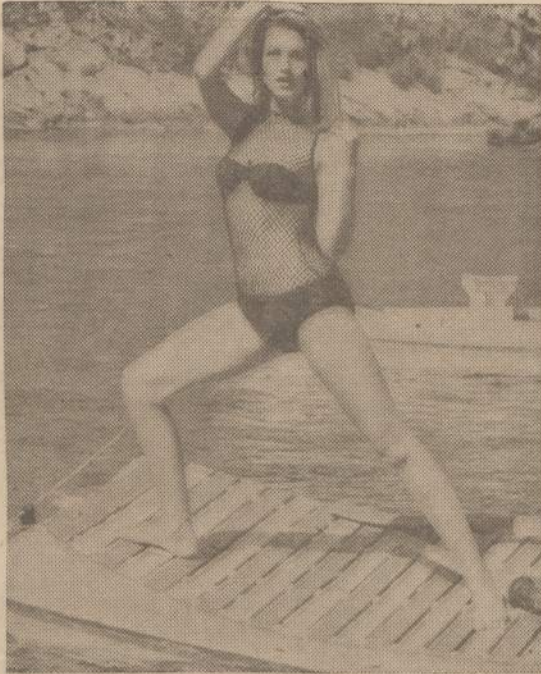
Kiek čia karčios tiesos išdėta apie koloniją, kurioje korespondentas - žurnalistas nuolat gyvena ir kunkuliuojančiame gyvenime reiškiasi! Išdėta, nebojant ar toji tiesa ką supykins, pradžiugins arba tūžmastin įves!

Norėdamas Alfonso Nako išdėtą tiesą patikrinti, prieš rašydamas šias “pabiras”, telefonu pasiteiravau pas nuolatinį Draugo, Darbininko ir kitų laikraščių korespondentą ir bendradarbį Bostone Povilą Žičkų (jis ne tik korespondencijas, bet ir šiaip įvairiomis temomis rašinių laikraščiams pateikia, nes yra plataus ir gilaus išsimokslinimo asmuo: yra elektronikos inžinierius ir dirba garsiojo universiteto — Harvard laboratorijoje tyrėjo - mokslininko darbu).

Jam pateiktas klausimas buvo stačiokiškas ir trumpas:

“Sakyk, Povilai, ar tu visada moki įžangos mokesť eidamas, kaip korespondentas, į visokius parengimus, minėjimus, subuvinimus ir pan., ar tave, kaip nuolatinį spaudos atstovą įsileidžia veltui?”

Atsakymas taip pat buvo trumpas: “Per eilę metų, kai dirbu lietuviškoje spaudoje, visur ir visada įžangos mokesť mokėjau ir moku. Niekas nė ne-

Paveiksle matoma moteris atrodo labai karinga, bet praėite savaitę Italijoje į laimėjo malonios moters titulą. Ji gali vaidinti, yra fotogeniška. Ji vadinasi Magdė Kanopka.

užsimena apie nemokėjimą. Tiesa, esama išimčių: tautininkų sąjungos Bostono skyriaus ruošiamuose “kultūriniuose subatvakariuose” įeinant įžangos mokesťis spaudos bendradarbiams nubrankiamas (tą tiesą liudija ir šių eilučių autorius: ir jam “į ausį” buvo pasakyta, kad įeidamas įžangos mokesčio, kaip spaudos atstovas, nemokėtu); praėitą pavasarį dr.-filosofui Juozui Girniui ruoštame

pagerbime spaudos atstovui padarė išimtį ir įžangos mokesčio neėmė, o ir Keleivio 60 metų sukaktuviniame minėjime, atsimenu, spaudos atstovams buvo paruoštas net specialus — atskiras stalas. O visur kitur, kaip žinai”... baigė užklausimą nuolatinis lietuviškos spaudos bendradarbis Bostone Povilas Žičkus. Visur, kaip danguje, taip ir žemėje!...

(Bus daugiau)

MŪSŲ “L. ENCIKLOPEDIJA” IŠ LINKSMOSIOS PUSĖS

Pasitaiko gyvenime ir taip, kad skaitant kokią rimtą knygą, skaitytojas ima pats vienas ir nusikvatoja. Šiuo atveju tokį linksmą nuotykią turėjau nuodugniau kaitydamas mūsų “L. Enciklopedijos” 24 tomą apie Raseinių miestą, jo praėitį ir dabartį.

Kad Raseiniai turi gilią istorinę praėitį, tai ir pats to straipsnio apie Raseinius autorius V. Trp. rašo, kad Raseinių vardas jau minimas Mindaugo laikais. Vadinasi, jau prieš 700 metų buvo tokia vietovė. Kad Raseinių miestas neturi jokių vandėnų, išskyrus kelis prūdus ir mažą upeliukštį, vietos žmonių vad. Raseika, kuris iš prūdo per Dominikonų gatvę maža srovėle čiurlena ir dingsta Stonų ganyklose, tą žino kiekvienas raseinietis. Kiek toliau už poros kilometrų, link Betygalos, čiurlena jau didesnis upelis Prabauda, turįs net 17 klm. ilgio, o iki Nemuno nuo Raseinių yra virš 30 klm.

O, štai Raseinių miesto aprašyme “L. Enc.” 24 tome, 504 psl. V. Trp. įdėjo šitokią šedevrą: “1912. III (reiškia kovo mėn.) tarp Kauno ir R. (Raseinių) pradėjo plaukioti garlaisvis”.

Na, ir sakykite, ar galėjo buvęs raseinietis iškentėti nesijuokęs, radęs šitokią žinią mokslo ir istorijos reikalams skirtoj knygoj. Pren. V.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNEŠPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

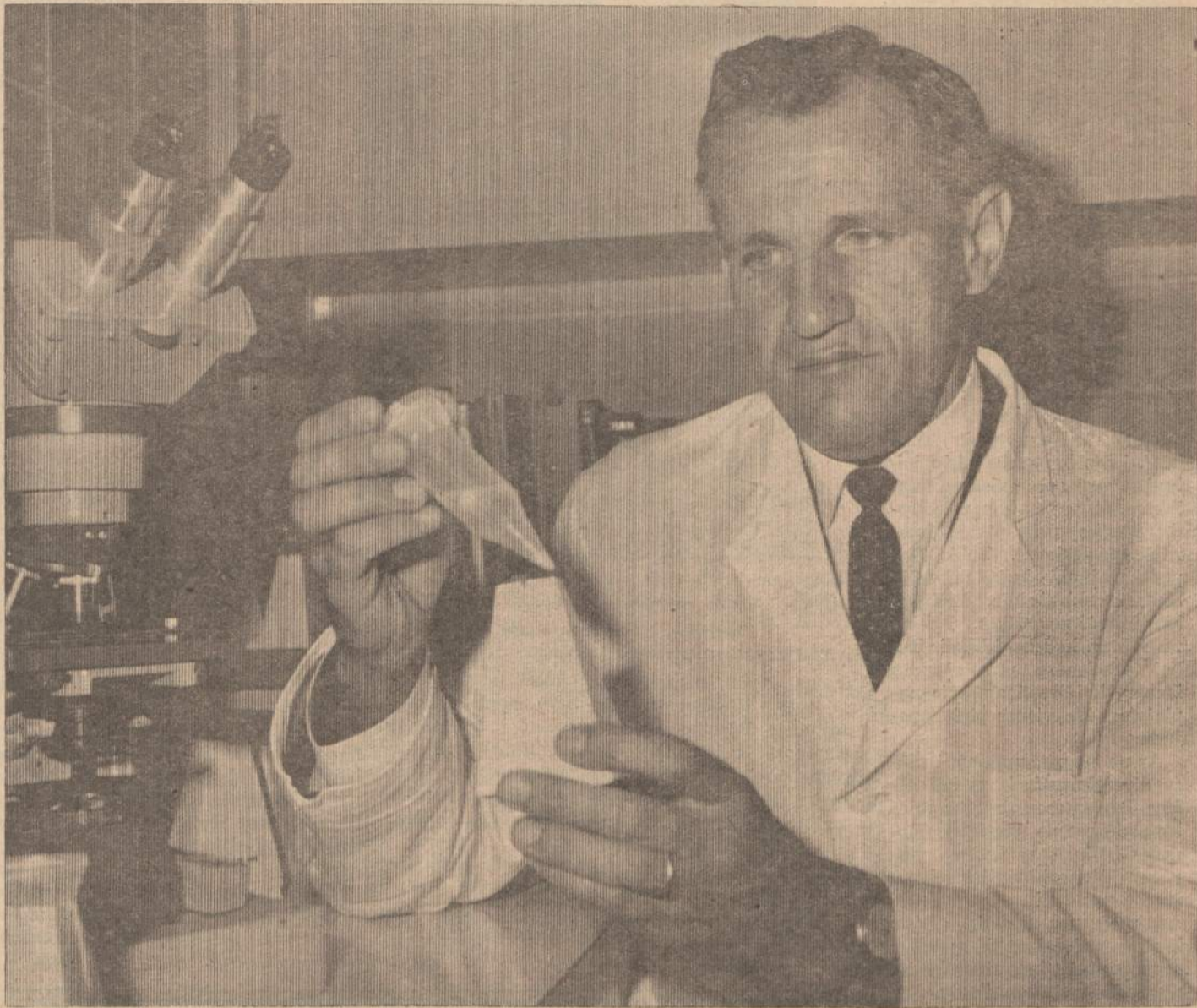
Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	73 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAN AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE,	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAN AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306

Bando apsaugoti rūkančius nuo vėžio

Dr. Jonas Valaitis, pedagogų Antaninos ir Jono Valaičių sūnus, liuteronų ligoninės patologas, vadovauja dideliame projekte, kuriuo norima apsaugoti nuo plaučių vėžio dažniau rūkančius žmones.

Dr. Valaitis tvirtina, kad kiekvieną metų nuo plaučių vėžio Amerikoje miršta 47,000 žmonių. Statistikos duomenys rodo, kad 75% plaučių vėžiu sergančių žmonių tą ligą gauna nuo rūkymo. Žmonės plaučių vėžį gauna ir kitokiais būdais, per dažnai rūkydami.

Matyt, todėl ir dabar daromas bandymas tikrai su tais žmonėmis, kurie paskutiniaus dešimčiai metų kiekvieną dieną išrūkė po vieną pakelį arba daugiau cigarečių. Kas neruko arba kas

tiktai pradėjo rūkyti, tai šis bandymas neličia.

Mokslininkams pavyko nustatyti, kad pirmuosius vėžio simptomus galima pastebėti žmogaus seilėse. Žmogus gali gerai jaustis, niekur jokio skaudėjimo nepastebėdamas, bet seilės jau gali pasakyti, kad prie jo kimba vėžys, ir kad anksčiau ar vėliau jis sukels skausmus ir atneš ankstyvą mirtį. Pirmuosius vėžio simptomus jau 1943 metais nustatė Dr. Papanicolaou.

Jeigu vėžys laiku pastebimas, tai visuomet galima jį įveikti. Gydytojai šiandien jau žino įvairių priemonių vėžiui kelią užkirsti. Jie nieko negali padaryti, kai vėžys prasipiečia ir įsišaknija. Bet pradžioje gali pavojingą vietą išpiauti, apgydyti ir žmogus gali gyventi.

Iki šio meto platesni gyventojų sluoksniai nebuvo įtraukti į šį apsaugos nuo vėžio bandymą. Dabar, Amerikos Vėžio Draugijai paskyrus \$22,500 sumą šiam bandymui praveisti, tiriami Park Ridge, Ill., 6000 gyventojų. Jiems įteikiamas specialiai paruoštas maišelis, į kurį jie ryte turi išpiauti ir nunešti savo seiles į Lutheran General Hospital. Vietos gyventojai noriai šiame sveikatos tikrinime dalyvauja. Kiekvieną rytą šimtas žmonių atneša savo seiles. Ligoninėje specialistai mikroskopais jau lengvai nustato, ar rūkytoji yra rimtas pavojus. Pastebėjus pirmuosius simptomus, žmogus tuojau išpėjamas ir patariama jam kokių priemonių imtis nuo vėžio prikibimo apsaugoti.

Šiandien nuo plaučių vėžio išgydoma tikrai 5% šia liga sergančių žmonių. Bet jeigu pa-

vyktų prisikabinusį vėžį sučiupiti pačioje pradžioje, tai kiekvienas susirgęs žmogus galėtų būti išgydytas. Užtat ir daromas pirmas bandymas Park Ridge gyventojų tarpe. Specialistai atidžiai tyrinėš šio bandymo rezultatus ir paruos planus, kaip apsaugoti platesnius gyventojų sluoksnius.

Lietuviams labai malonu, kad pirmas toks svarbus bandymas pavestas lietuviui gydytojui. Dr. Jonas Valaitis gimė Lietuvoje, ten mokėsi ir universitetą baigė. Savo žinias jis gilino vokiečių ir JAV mokslo įstaigose. Kelis metus jam teko dirbti Chicago Universiteto patologijos skyriuje. Norėtume, kad dr. Valaitis vykusiai pravestų jam paskirtą bandymą, kuris gali būti naudingas ne tik amerikiečiams, bet visam pasauliui.

Reporteris

ANTROJI SĖJA

Nesėsi — nepjausi. Antanas Rūkas, neseniai pakviestas redaguoti Chicago liet. valstiečių liaudininkų organą "Sėją", jau išleido antrąjį šių metų numerį. Kol kas žurnalėlis tebeatrodo smarkiai liesokas: mėnesiniui ar kaip dabar kad išeina kas 3 mėnesiai, 20 puslapių yra mažoka, bet šiuo atveju galima pritaikinti posakį, kad dalykas yra ne kiekybėje, o kokybėje. Kad to pirmoje eilėje siekia naujasis redaktorius, jau teko pabrėžti jo pirmąją laidą išleidus, ir dabar

pakartoti. Kad tai musiškėmis sąlygomis nėra lengva, norisi čia pacituoti paties redaktoriaus pasisakymą:

"Visa eilė laiškų neigiamai kalba apie laikraščio išorę. Kulkėmis lėšomis, kuriomis operuoja leidėjai, liuksusinio žurnalo mes išleisti nepajėgime, tačiau stengiamės tobulėti, ką skaitytojas turėtų pastebėti jau ir šiame numeryje... Teko pasikalbėti su skaitytojais čia pat, kur laikraštis leidžiamas, Čikagoje, sužinant taip pat daug įdomių ir naudingų dalykų. Iš neigiamųjų pasisakymų pats įdomiausias yra vienas, kur gana populiarus gydytojas, nežinia ar

dėl laikraščio turinio ar išvaizdos ar dėl pačios jo egzistencijos, ir redaktorių ir leidėjus išvadino sėbrais, kas turėtų reikšti sambūrį kokiame nors nedoram darbu dirbti. Daugelis skaitytojų pasigenda reguliarių laikraščio išleidimo datų. Deja, mušamės į krūtinę ir žadame stengtis, kiek išgalės leis, bet kol kas tikslių datų paskelbti negalime. Pagunda ta, jog buvo ir tokių, kurie tvirtino, kad ne tiek svarbu išleisti daug laikraščio numerių, kiek svarbiau, kad jį turinys gerėtų ir tobulėtų".

"Sėjos" šis nr. jau atliktas spaustuvėje, sako pas Kardelij Montrealyje. Turinyje Petro Ra-

šimo: "Rutina vis labiau užgožiant" (vedamasis), kur nusi-skundžiama veiksnį per 20 metų nusistovėjusia ir šiek tiek jau apipelėjusia rutina, sidabrinių, auksinių, deimantinių ir kumiginių jubiliejų rengimais ir siūloma imtis... naujos akcijos. Toliau yra straipsneliai: P. R. "Pritaikėliai", Balio Paramsko: Pulk. Kazio Griniaus netekus; A. B. M.: Pastabos dėl A. Merke-lio knygos apie Smetoną, ir paties redaktoriaus "Užkampis" bei jo kaip visada puiki lietuviškosios meninės veiklos apžvalga, šį kartą "Viščiukų ūkis", Vytautas Kasiulis ir Ką laumės lėmė.

J. Pr.